

דברים לזכרו של אריאל רוזן-צבי

תאריך 18/6/00

פינאפ. כותב בן-ישאל

אהבתי את אריאל. ידידות נפש נרקמה בינינו. כשנתבקשתי לומר דברים לזכרו של אריאל לא תיארתי לעצמי עד כמה קשה יהיה לי לדבר עליו בפומבי. לא תיארתי לעצמי כמה קשה יהיה לי לבטא את רגשותיי במלים. אהבתי את אריאל. בכך למעשה כבר אמרתי הכל. שהרי כשמדובר באהבה אין צורך להכביר מלים. אין צורך להסביר. ובכל זאת, פטור בלא כלום לא ניתן. לקראת המפגש הערב ניסיתי לשאול את עצמי כמה שאלות: כיצד קרה הדבר, כיצד קרה שידידות מופלאה זו בינינו החלה קורמת עור וגידים. שאלתי את עצמי מה בכל זאת היה הדבר שהקסים אותי אצל אריאל, מה היה הדבר שקשר בינינו.

לכאורה לא היו שני אנשים רחוקים זה מזה, החיים בעולמות שונים כמו אריאל ואני. אני מדברת על סוף שנות השבעים, כאשר בעודי רצה אחרי בעלי, שעזב את תפקידו במשרד העבודה בירושלים ועבר לעבוד בהסתדרות בתל אביב, ירדתי גם אני לשפלה והתקבלתי כמרצה בפקולטה למשפטים בתל-אביב. כפי שאמרתי, לכאורה לא היו שני אנשים רחוקים זה מזה החיים בעולמות שונים כמו אריאל ואני.

אני - הזרה העולה החדשה בפקולטה, ואריאל לחם הארץ של הפקולטה בתל אביב, מהבולטים בדור הצעיר, דור צעיר אשר נשא בעולה של הפקולטה באותם ימים.

אני - הבכירה בגיל והוא הצעיר, כשפער של שנים רבות רובץ בינינו.

אני - שבנותיי כבר פרחו מהקן, ואריאל ומרים מטופלים בילדים קטנים.

אני - החיה בעולם חילוני, בורה ועם הארץ בכל מה שקשור לעולמו הרוחני-

הדתי של אריאל.

לכאורה מזרח ומערב שלעולם לא נפגשים.

ובכל זאת, על אף המעגלים השונים בהם חיינו - נפגשנו, ומפגש זה הוכיח לנו שיש לנו עולם שלם המשותף לשנינו שעל תשתיתו נרקמה הידידות. שלושה ציוני דרך אפשרו לנו להכיר זה את זה. הראשון, התרחש בחדר המורים בפקולטה למשפטים בתל-אביב, השני ברחובות מנהטן בניו יורק, והשלישי על שולחן הניתוחים של בתי החולים איכילוב והדסה.

בתל-אביב הכרנו - תודות למפגש החובה של שעה אחת עשרה בבוקר אשר התקיים בחדר המורים, מפגש שהנהיגו אמנון רובינשטיין ודני פרידמן כדיקנים. בשתיית הקפה בחדר המורים פגשתי את אריאל לראשונה ונפלתי מיד בשבי אישיותו הקורנת, חוש ההומור שלו, שידע לצחוק על אחרים כשהוא שחקן וחקיין מלידה, אבל לא פחות ידע לצחוק גם על עצמו.

אבל הקשר המיוחד בינינו נרקם בניו יורק בשנת 1982.

אני לא זוכרת מה עשה אריאל בניו יורק באותה עת. כל מה שאני זוכרת הוא שקבענו שבסיום קונגרס שהשתתפתי בו בווינגטון ניפגש בניו יורק. וכך היה. נפגשנו בניו יורק ושנינו מוקסמים מהעיר התוססת חרשנו אותה לאורכה ולרוחבה כשאנחנו מתבסמים מאוצרות התרבות והאמנות שהיא נתברכה בהם. אז, הבנתי לראשונה שאריאל ואני לא נעים בעולמות שונים. הבנתי שלא קיים פער בין עולמו לעולמי. הבנתי שאריאל מצא דרך מופלאה לשלב את שני העולמות, את עולם התורה ואת התרבות הכללית. הבנה זו הפילה את המחיצות הלכאוריות שחצו בינינו. בשהייה זו בניו יורק למדתי להכיר לראשונה את אריאל האדם.

שאלתי את עצמי מה אהבתי אצל אריאל האדם. האם היו אלה ידיעותיו המופלגות בעולם התורה ובעולם שמחוץ לה? התשובה היא לא. בשל כך הערכתני אותו אבל לא בשל כך אהבתי אותו. האם היו אלה כישוריו המשפטיים וניתוחיו האינטלקטואליים – התשובה היא לא. לא בשל כך אהבתי את אריאל. בשל כך הוקרתי אותו ובשל כך המלצתי עליו לקידום או לזכייה בפרס. אבל לא בשל כך אהבתי אותו. נקשרתי בקסמיו של אריאל בשל היותו אדם חי, תוסס צבעוני תאב חיים, כריזמטי, מנהיג טבעי שכולנו הלכנו שבי אחריו. אי אפשר היה להשתעמם בחברתו. הוא היה תמיד פעיל, מלא תוכניות, ומעל הכל היה גם איש מעשה. אהבתי לראותו בפעולה. מרגע שסיכמנו שיש לעשות מעשה: להקים מוסד, להוציא לפועל פרוייקט או לבחור באישיות מסוימת - אריאל היה מתביית על המטרה, לומד את כל שנדרש על מנת להוציאה אל הפועל, מוחו הפורה מפתח קן טעמים המצדיקים את הגשמתה, כשאין עליו מורא של איש, כשהוא אינו מתכופף בפני אף אחד עד להשגת המטרה. אהבתי את אריאל לא רק בשל מעלותיו אלא גם על אף חסרונותיו. כי כך זה בידידות אמת.

אמרתי שהיו שלושה מפגשים שהעמיקו את ידידותינו. הראשון בחדר המורים, השני בניו יורק והשלישי המפגש עם הסרטן. כל מה שקדם למפגש זה נדחק הצידה מעוצמת ההתמודדות עם המחלה ועם המוות הקרב שהיא סימלה. אריאל חלה לפני. כדרכו, מיד לכשחלה החל לומד כל מה שניתן ללמוד על מחלת הסרטן. ההתמודדות שלו עם המחלה,

ההיאחזות בחיים והשנים שהצליח להתגבר עליה, אומץ הרוח שגילה עת חזר לעבודה בפקולטה על אף הטיפולים הכימותרפיים והסבל האיום שהיה כרוך בהם – כל אלה שימשו לי דוגמא. ממנו שאבתי את אומץ הלב להתמודד עם המחלה, הוא היה זה שעודד אותי בזמן הניתוח והנחה אותי מה לשאול את הרופאים. בסבלנות אין קץ היה מסביר לי - בשיחות הטלפון היומיומיות שניהלנו מבית חולים לבית חולים - את המשמעות של שאלות כגון האם הגידול שלי עם גבעול או לא? או באיזה גובה הגידול ומה ההשלכות הנובעות מכל מיקום של הסרטן. כל אלה הפכו את הידידות בינינו לשותפות של דם שהסתיימה כאשר הסרטן יכול לאריאל וקיפד את פתיל חייו בטרם עת. אינני יכולה אלא לחתום את דברי במילים מתוך שירו של ביאליק שכתב:

היה איש – וראו איננו עוד:

קודם זמנו מת האיש הזה,

ושירת חייו באמצע נפסקה;

וצר! עוד מזמור אחד היה לו – והנה אבד המזמור לעד,

אבד לעד!

וגדול מאד, מאד הכאב!

היה איש וראו איננו עוד,

ושירת חייו באמצע נפסקה;

יהי זכרו ברוך!